

Lezing over Nederlandsch Mettray

Hans Eisink

Op woensdag 23 april j.l. organiseerde het Historisch Genootschap Lochem Laren Barchem, aansluitend aan de algemene ledenvergadering, een lezing over Nederlandsch Mettray in Eefde. Een naam, die in de volksmond nog steeds wordt gebruikt, maar die de laatste jaren, door fusies, meerdere malen is gewijzigd.

In zaal Bousema verwelkomde voorzitter Bert Brand bijna 50 belangstellenden. De lezing werd verzorgd door Dhr. Lex Rutgers, stafmedewerker van de vroegere Mettray, dat later LSG Rentray ging heten en op dit moment, na een fusie met de voormalige Rekkense Inrichtingen, Intermetzo heet.

Nederlandsch Mettray werd in 1851 gesticht door Willem Hendrick Suringar uit Leeuwarden. Suringar kon zijn roeping om predikant te worden niet volgen omdat zijn aanwezigheid in het bedrijf van zijn vader noodzakelijk was. Wat bleef, was zijn aandacht voor gevangenen en in het bijzonder voor de jeugd. Dit leidde tot de oprichting van Nederlandsch Mettray, een protestants opvoedingstehuis voor niet criminele jongeren met gedragsproblemen. Van Baron Schimmelpenninck van der Oye werd een deel van landgoed Het Rijsselt in Eefde gekocht. Hier werd een gebouwencomplex gebouwd naar het voorbeeld van een soortgelijke instelling in het Franse Mettray. De financiering en het toezicht van Nederlandsch Mettray was aanvankelijk in particuliere handen. Pas na 1920 ging de verantwoordelijkheid voor de instelling naar de overheid.

Het leven in Nederlandsch Mettray was zeer sober en bestond voornamelijk uit kerkgang, werken, eten en slapen. Aanvankelijk werden de jongens opgeleid voor een agrarisch beroep. Aangezien velen van hen uit steden afkomstig waren was er voor hen, nadat ze in de maatschappij terugkeerden, geen werk. Daarom werd een opleiding tot smid, houtbewerker en schoenmaker gestart, waardoor voor voormalige Mettray bewoners betere kansen ontstonden. Gedurende de ruim 160 jaar van haar bestaan heeft het uiterlijk van het Mettray complex veel veranderingen ondergaan door brand, natuurgeweld en ook door geplande uitbreidingen. Ook het regime wijzigde met de jaren. Nadat gedurende de eerste honderd jaar strenge regels werden gehanteerd, werd in de jaren zeventig van de vorige eeuw een bijna losbandig regime toegepast waarin drank en drugs waren toegestaan en er weinig discipline was. Na 1985, toen ook meisjes in de inrichting kwamen, werd het beleid weer strenger. Tegenwoordig moeten de jeugdige bewoners stap voor stap hun vrijheid verdienen, door er op de juiste wijze mee om te gaan. Een moeilijkheid daarbij is, dat de wet niet toestaat dat jeugdige bewoners langer dan negen maanden worden vastgehouden. Deze periode is vaak te kort om een verantwoorde terugkeer in de maatschappij te realiseren.

Het was een bijzonder interessante lezing, over een onderwerp dat we allemaal kennen, maar waar we weinig van wisten.

